

ARBEIDS- OG SOSIALDEPARTEMENTET

Postboks 8019 Dep

NO 0030 OSLO

Høring - forslag til gjennomføring av EU-regelverk med nye krav til universell utforming av nettsteder og mobilapplikasjoner i norsk rett

Direktoratet for arbeidstilsynet viser til Kommunal- og moderniseringsdepartementets høringsbrev datert 1. juli 2019 med høringsfrist 10. september 2019.

Arbeidstilsynet anser universell utforming av IKT som et viktig virkemiddel for å fremme et godt og inkluderende arbeidsliv. Arbeidsmiljøloven § 1-1 a) fastslår også at lovens formål er *å sikre et arbeidsmiljø som gir grunnlag for en helsefremmende og meningsfylt arbeidssituasjon, som gir full trygghet mot fysiske og psykiske skadevirkninger, og med en velferdsmessig standard som til enhver tid er i samsvar med den teknologiske og sosiale utviklingen i samfunnet*. IKT er et kjerneverktøy for en stadig økende del av arbeidsstyrken i Norge.

Om valg av modell

Universell utforming av IKT er en forutsetning for likestilling, samfunnsdeltakelse og et inkluderende arbeidsliv. Arbeidstilsynet mener samfunnsmessige behov for å øke antall arbeidende med funksjonsnedsettelse og hindre utstøting fra arbeidslivet bør vektlegges i vurderingen. Arbeidstilsynet mener på denne bakgrunn at krav om universell utforming bør gjelde både offentlig og privat sektor, uten hensyn til antall ansatte.

Dersom modell 2B innføres, innebærer dette at bedrifter med under 50 ansatte kun må følge WCAG 2.1, og ikke kravene til tilgjengelighetserklæring, tilbakemeldingsfunksjon, intranett og ekstranett. Dette vil gi et komplekst regelverk som også har et snevert nedslagsfelt. Arbeidstilsynet viser til oversikten fra SSB¹ hvor det går frem at antall bedrifter med mer enn 50 ansatte kun dekker 1,7 % av virksomhetene i Norge. Antall private virksomheter som omfattes, vil dermed være enda færre. Arbeidstilsynet støtter derfor modell 2, da dette vil gi størst effekt både for inkludering i arbeidslivet og gi lik tilgang til digitale tjenester for publikum.

Tilgjengelighetsvurdering og tilbakemeldingsfunksjon.

Det er uhensiktsmessig at antall ansatte i en virksomhet også skal ha betydning for kundenes eller allmennhetens tilgang til en egenerklæring, eller publikums mulighet gi tilbakemelding om feil eller manglende universell utforming av virksomhetens tjenester. Det er ikke nødvendigvis sammenheng mellom antall ansatte og publikums behov for informasjon om virksomhetenes tjenester. Arbeidstilsynet mener kravet om tilgjengelighetsvurdering bør gjelde alle virksomheter.

¹ <https://www.ssb.no/virksomheter-foretak-og-regnskap/statistikker/bedrifter>

Arbeidstilsynet

Intranett og ekstranettløsninger

Arbeidstilsynet mener at kravene om universelt utformet intranett og ekstranett bør gjelde alle virksomheter uavhengig av størrelse.

Dersom man antar at de minste bedriftene med 0-5 ansatte ikke har intranett, blir de ikke berørt. Små og mellomstore bedrifter vil trolig velge standardisert «hylleware». Kostnadene ved det nye regelverket vil da i stor grad påfalle leverandørene av nye «hylleware»-systemer som må oppgradere sine tjenester/produkter. Regelverket kan dermed ha positiv effekt på tilgjengelighet og produktkvalitet uten at det nødvendigvis vil øke den økonomiske byrden for de små og mellomstore bedriftene.

Regelverket bør gjelde alle nye systemer.

Arbeidstilsynet mener videre at kravet om universell utforming bør utvides til å omfatte alle nyanskaffede interne systemer.

I høringsnotatet er det valgt å ikke inkludere interne saksbehandlingssystemer og liknende interne systemer. Arbeidstilsynet vurderer det slik at universell utforming av slike systemer er enda viktigere for arbeidstakeres mulighet til å delta i arbeidslivet. Det hjelper i mange tilfeller lite å få tilgang til arbeidsplassens bygninger og møterom, dersom informasjon, dokumenter og arbeidsoppgaver er utilgjengelige.

Det følger av den generelle tilretteleggingsplikten i arbeidsmiljøloven § 4-1 5. ledd at «*Atkomstveier, sanitæranlegg, arbeidsutstyr mv. skal så langt det er mulig og rimelig være utformet og innrettet slik at arbeidstakere med nedsatt funksjonsevne kan arbeide i virksomheten*». Det følger av forarbeidene til 1977-loven at bestemmelsen skulle tolkes strengt overfor nyetableringer, og av Ot.prp. 49(2004-05) at «dette vil gjelde mer i dag enn i 1977». Bestemmelsen er hovedsakelig oppfattet som en henvisning til arbeidsplassens bygningsmessige standard, og Arbeidstilsynets byggesaksbehandling er det primære virkemiddelet i denne sammenhengen.

Arbeidstakere har videre rett til individuell tilrettelegging etter § 4-6, men det er liten indikasjon på at denne individuelle retten fører til omfattende forbedringer i IKT-løsninger som sådan.

For å fremme inkludering og hindre utstøting fra arbeidslivet vil det derfor være en stor fordel med tilrettelegging på systemnivå, med et regelverk som sikrer at nye IKT-systemer som hovedregel er universelt utformede allerede når de leveres. Det vil i utgangspunktet være langt mindre kostbart å lage IKT-systemer universelt utformet fra starten, enn det vil være endre på eksisterende systemer. Et regelverk som gir økt fokus og kompetanseheving om universell utforming i IKT-sektoren vil derfor kunne være et viktig bidrag for at arbeidstakere ikke senere utstøtes fra arbeidslivet på grunn av dårlig utformede/tilrettelagte IKT-systemer.

Tilgjengelighetserklæringer bør knyttes til tjeneste, ikke nettsted

Arbeidstilsynet mener at det er mer hensiktsmessig at tilgjengelighetserklæringen knyttes til de enkelte tjenestene. Dersom brukeren skal benytte erklæringen for å vurdere om de kan be om innhold som ikke er tilgjengelig for dem, er det mest brukervennlig om at de kan forholde seg til den tjenesten de har oppsøkt, og ikke måtte forholde seg til samtlige tjenester som nettstedet eller virksomheten tilbyr. Med hilsen

Direktoratet for arbeidstilsynet

Gry Singsaas
avdelingsdirektør, Lov og regelverk
(sign.)

Christina Lervik Hagerup
seniorrådgiver, Kommunikasjon
(sign.)

Dette brevet er godkjent elektronisk i Arbeidstilsynet og har derfor ingen signatur